

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهائی درس : آرایه های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی		ساعت شروع : ۸ صبح		مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	
سال سوم آموزش متوسطه				تاریخ امتحان : ۱۳۸۷ / ۳ / ۲۵			
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶				اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی			
ردیف	سؤالات						نمره
۱	نام یک مثنوی « حماسی و تاریخی » را از نظامی گنجه ای بنویسید .						۰/۲۵
۲	کدام گزینه با واژه ی « ماهان » هم وزن است ؟ الف) آستان ب) زبان پ) میلاد ت) نیکی						۰/۲۵
۳	شعر زیر در چه قالبی سروده شده است ؟ نظام قافیه در این نوع شعر چگونه است ؟ شنیده اید که آسایش بزرگان چیست برای خاطر بیچارگان نیاسودن به کاخ دهر که آرایش است بنیادش مقیم گشتن و دامان خود نیالودن						۰/۵
۴	سروده ی زیر ، بخشی از یک مسقط تضمینی است ؛ به سؤالات داده شده ، پاسخ دهید . تا کی به تمنای وصال تو یگانه اشکم شود از هر مژه چون سیل روانه خواهد به سرآید شب هجران تو یا نه ؟ « ای تیر غمت را دل عشاق نشسانه جمعی به تو مشغول و تو غایب ز میانه » الف) در این شعر ، کدام مصراع ، « بند » نامیده می شود ؟ ب) تعداد رشته ها در این نوع مسقط ، تابع چیست ؟						۰/۵
۵	با توجه به بیت زیر : « میان دو کس جنگ چون آتش است سخن چین بدبخت هیزم کش است » الف) « طرفین تشبیه » را در « مصراع اول » مشخص کنید . ب) « نوع تشبیه » موجود در « مصراع دوم » را بنویسید .						۰/۷۵
۶	ترکیب « درخت دانش » را به صورت « یک تشبیه غیر اضافی » بنویسید .						۰/۵
۷	در بیت زیر : « چون شبنم اوفتاده بودم پیش آفتاب مهرم به جان رسید و به عنوق برشدم » الف) کدام واژه ، نشان دهنده ی پیوند شباهت است ؟ ب) چرا شاعر ، خود را به « شبنم » تشبیه کرده است ؟						۰/۷۵
۸	در کدام بیت ، « تشبیه مرکب » به کار رفته است ؟ وجه شبه آن را بنویسید . الف) آن قطره ی باران که برافتد به گل سرخ چون اشک عروسی است برافتاده به رخسار ب) از دیده گر سرشک چو باران چکد ، روانست کاندر غمت چو برق بشد روزگار عمر						۱
۹	واژه ی مشخص شده در بیت زیر ، یک استعاره ی مصرحه است ؛ بنویسید که چگونه پدید آمده است ؟ « در این بازار اگر سودی است با درویش خرسند است خدایا ، منعم گردان به درویشی و خرسندی »						۰/۵
« ادامه ی سؤالات در صفحه ی دوم »							

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهائی درس : آرایه های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی		ساعت شروع : ۸ صبح		مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	
سال سوم آموزش متوسطه				تاریخ امتحان : ۲۵ / ۳ / ۱۳۸۷			
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶				اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی			
ردیف	سؤالات						نمره
۱۰	در کدام بیت ، واژه ی « سرو » در پدید آمدن آرایه ی « تشخیص » مؤثر بوده است ؟ دلیل خود را بنویسید . الف) تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من ب) چو سرو از راستی بس زد علم را						۱
۱۱	جمله ای بنویسید و واژه ی « خورشید » را در معنی مجازی به کار ببرید .						۰/۵
۱۲	کدام واژه ی مشخص شده ، مجاز با « علاقه ی مشابهت » است ؟ مفهوم آن را بنویسید . « عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت فتنه انگیز جهان نرگس جادوی تو بود »						۰/۵
۱۳	با توجه به ابیات زیر : « اگر رفت و آثار خیرش نماند نشاید پس مرگش الحمد خواند » « آفرین جان آفرین پاک را آن که جان بخشید و ایمان خاک را » الف) در بیت اول ، « مجاز » را معین کنید و « علاقه » ی آن را بنویسید . ب) در بیت دوم ، « مجاز » و « قرینه » ی آن را مشخص کنید .						۱
۱۴	مفهوم کنایی هریک از عبارت های زیر را بنویسید . الف) دست روی دست گذاشته است . ب) فلانی ریش سفید است .						۰/۵
۱۵	در بیت « دلا معاش چنان کن که گر بلغزد پای فرشته ات به دو دست دها نگه دارد » : الف) بخشی را مشخص کنید که شاعر درباره ی امری ، پوشیده سخن گفته است . ب) مفهوم این بخش را بنویسید .						۰/۵
۱۶	در شعر « من از گفتن می مانم / اما زبان گنجشکان / زبان زندگی جمله های جاری جشن طبیعت است » الف) در بخش مشخص شده ، کدام آرایه ، در ایجاد موسیقی لفظی ، مؤثر بوده است ؟ ب) قدام تکرار مصوت «-» را چه می نامیدند؟						۰/۵
۱۷	نوع « سجع » به کار رفته در هر یک از جمله های زیر را بنویسید . ارزش موسیقایی کدام سجع بیش تر است ؟ الف) هر که با بزرگان ستیزد ، خون خود ریزد . ب) هنر چشمه ی زاینده است و دولت پاینده . پ) مُلک بی دین باطل است و دین بی ملک ، ضایع .						۱
۱۸	در کدام بیت « موازنه » به کار رفته است ؟ دلیل خود را بنویسید . الف) تیر بلای او را جز دل هدف نباشد تیغ جفای او را جز جان سپهر نباشد ب) کشیدم قلم بر سرنام خویش نهادم قدم بر سر سرکام خویش						۱
« ادامه ی سؤالات در صفحه ی سوم »							

باسمه تعالی

سؤالات امتحان نهانی درس : آرایه های ادبی		رشته : ادبیات و علوم انسانی		ساعت شروع : ۸ صبح		مدت امتحان : ۹۰ دقیقه	
سال سوم آموزش متوسطه				تاریخ امتحان : ۱۳۸۷ / ۳ / ۲۵			
دانش آموزان و داوطلبان آزاد سراسر کشور در نوبت دوم (خرداد ماه) سال تحصیلی ۸۷-۱۳۸۶				اداره کل سنجش و ارزشیابی تحصیلی			
ردیف	سؤالات						نمره
۱۹	در بیت زیر ، « جناس تام » را تعیین کنید و معنی هریک از ارکان آن را بنویسید . « نه عجب که قلب دشمن شکنی به روز هیجا تو که قلب دوستان را به مفارقت شکستی »						۱
۲۰	در هر یک از ابیات زیر ، « جناس » ها را بیابید و « نوع » هر یک را به طور دقیق بنویسید . الف) ای گدایان خرابات، خدا یار شماست چشم انعام مدارید ز انعامی چند ب) موج ها خوابیده اند ، آرام و رام طبل طوفان از نوا افتاده است پ) باغبان همچو نسیم ز در خویش مران کاب گلزار تو از اشک چو گل نار من است						۱/۵
۲۱	شیوه ی تکرار واژه ی « گل » در آغاز و پایان بیت زیر ، سبب پیدایش آرایه ی .... شده است . « گل را مدد رسید ز گلزار روی دوست تا چشم ما نبیند دیگر زوال گل »						۰/۵
۲۲	در بیت زیر ، واژه های « اشتقاق » را بیابید . « دلا ز رنج حسودان مرنج و واثق باش که بد به خاطر امیدوار ما نرسد »						۰/۵
۲۳	در بیت زیر ، « مراعات نظیر » وجود دارد ؛ بنویسید تناسب واژه ها از چه جهت است ؟ « دردی است درد عشق که هیچش طیب نیست گر دردمند عشق بنالد ، غریب نیست »						۰/۲۵
۲۴	در بیت زیر ، کدام واژه ، نشانه ی کاربرد « آرایه ی تلمیح » است ؟ دانسته ی مورد نظر را به اختصار شرح دهید . « چو گل گر خرده ای داری ، خدا را صرف عشرت کن که قارون را غلط ها داد سودای زراندوزی »						۰/۷۵
۲۵	با توجه به شعرهای زیر ، در هریک از بخش های مشخص شده ، کاربرد کدام آرایه ی معنوی آشکار است ؟ الف) آتش سردی که بگدازد درون سنگ را هر که را بوده است آه سرد ، می داند که چیست ب) با من بیا به خیابان / تا بشنوی بوی زمستانی که در آب رخنه کرده است						۱
۲۶	در بیت « چنان سایه گسترد برعالمی که زالی نیندیشد از رستمی » : واژه ی « زال » در معنای .... پذیرفتنی است و در معنای ..... با واژه ی « رستم » تناسب دارد ؛ به همین دلیل آرایه ی ... را پدید آورده است .						۱
۲۷	در بیت « آن نه زلف است و بنا گوش که روز است و شب است / و آن نه بالای صنوبر که درخت رطب است » : الف) لفّ و نشر موجود ، « مرتّب » است یا « مشوّش » ؟ ب) بین « لفّ ها » و « نشرها » چه رابطه ای برقرار است ؟						۰/۵
۲۸	در شعر زیر ، آرایه ی « تضمین » را بیابید و مورد تضمین شده را تعیین کنید . « زینهار از قرین بد ، زنهار و قنارینا عذاب النار »						۱
۲۹	به چه دلیل می گوئیم که در بیت زیر ، آرایه ی « حسن تعلیل » وجود دارد ؟ « رسم بد عهدی ایام چو دید ابر بهار گریه اش برسمن و سنبل و نسرین آمد »						۰/۵
	« موفق باشید »						جمع نمره
							۲۰